
Tartalom

■ Köszönetnyilvánítás	11
■ ELSŐ FEJEZET E könyv olvasása elé	13
BEVEZETÉS	13
A könyv felépítése	14
A könyv stílusa	15
ELŐFUTAMOK	16
A motiváló érv	16
Beavatási szokások	17
<i>Szövegek normalizálása</i>	18
<i>Elmélet mint gyakorlat</i>	20
A képzés módszerei	20
A tudás hierarchikus szerkezete	22
<i>Episztémé</i>	22
<i>Egy dialektikus struktúra</i>	23
Ideológiai identitások	23
JEGYZETEK	24
■ MÁSODIK FEJEZET A fenomenális világ természete	25
BEVEZETÉS	25
Az első példa: objektív empirizmus	26
A második példa: hermeneutikai empirizmus	28
A kulcskérdések egy szoros olvasata	30
A VALÓS KRITÉRIUMA	30
A materialista megoldás	30
Az elme tartományának problémája	32
Az objektivizmus válasza	33
<i>Kirándulás az objektivitás és szubjektivitás területére</i>	35
<i>A valós objektivista kritériumának összegzése</i>	37
Hermeneutikai megoldások	37
<i>Az általános forma</i>	38
<i>Egy szó az értelmezésről</i>	40

<i>Hermeneutikai változatosság</i>	40
<i>A valós hermeneutikai kritériumának összegzése</i>	40
Összegzés	41
A FENOMENÁLIS VILÁG EGYSÉGE	42
Egy materialista egység	42
A kutatás egységének hiánya	43
<i>Többféle tartomány</i>	44
<i>Többféle ismeretelmélet</i>	45
<i>A tudománnyal szembeni kritikai álláspont</i>	46
<i>Többféle módszertan</i>	46
A tudomány egysége vagy többféle tartomány?	47
A JELENSÉGEK OKSÁGI SZÖVETE	48
Okság	48
Oksági determinizmus	49
Nyitott rendszerek és ágencia	49
A káoszelmélet speciális esete	50
Összegzés	50
A VALÓSÁG ÉS A TUDÁS KONSTRUKCIÓJA	51
A valóság konstrukciója	51
<i>Szemiotikai konstrukcionizmus</i>	52
<i>Fenomenológiai konstruktivizmus</i>	53
<i>Pragmatikai konstrukcionizmus</i>	54
<i>Kulturális konstrukcionizmus</i>	55
<i>Cselekvési konstrukcionizmus</i>	56
Tudáskonstrukcionizmus	57
ÖSSZEGZÉS	57
JEGYZETEK	59
■ HARMADIK FEJEZET A fenomenális világgal való elkötelezettségünk módja	63
BEVEZETÉS	63
NÉGY SAROK-IMPLIKÁCIÓ	65
NÉHÁNY TÁJÉKOZTATÓ KÉRDÉS	67
Hagyományos empirizmus: a nyers érzetadatok maradványai	68
Perceptuális empirizmus: az észlelés bevezetése	69
Konstruktív empirizmus: a szemiotikai tárgy létrehozása	71
Posztmodern empirizmus: az utolsó dekonstrukció	73
Az álláspontok áttekintése	74
VÁLASZOK GYŰJTEMÉNYE	75
A szimbolikus előállítás birodalma	75
<i>Megformálatlan erőforrások</i>	76
<i>A jelentésképző</i>	78
<i>A kódolás színhelye</i>	78
<i>A szándék kérdései</i>	78
Az interpretáció birodalma	78
<i>Jelfelismerés</i>	79
<i>Jelértelmezés</i>	79

TARTALOM	7
<i>Jelentésképző</i>	79
<i>Az értelmezés színtere</i>	79
<i>Szemiózisz</i>	79
<i>Szemióziszban való elkötelezettség</i>	80
<i>Szerzői szándék</i>	80
<i>Szemiotikai produktum</i>	80
<i>Az értelmezés bekövetkezése</i>	81
Összegzés	81
EMPIRIZMUS: POZITIVIZMUS ÉS AZON TÚL	83
A logikai pozitivizmus terminusai	83
Átlépés az empirikus megfelelésre	85
Az empirizmuson túl	89
STRUKTURALIZMUS	90
ÉRTELMEZÉS, ÁGENCIA ÉS A JELENTÉS LÉTREHOZÁSA	91
ÖSSZEGZÉS	93
JEGYZETEK	94
■ NEGYEDIK FEJEZET Az egyén természete	97
ESZKÖZÖK	97
Az első eszköz: identitás, szubjektivitás és ágens	98
<i>Identitás</i>	98
<i>Szubjektivitás</i>	98
<i>Ágens</i>	99
A második eszköz: materiális, biológiai és szemiotikai tartományok	101
MODELLEK	103
Attribútum modell	104
Konjunktív modell	105
<i>Szociológiai forma</i>	106
<i>Kritikai formák</i>	108
<i>Összegzés</i>	108
Szituált egyén modell	109
A <i>tevékeny egyén</i> modell	110
A MODELLEK ÖSSZELETÉSE	113
Identitás	113
Szubjektivitás	115
Ágens	115
A test	116
Cselekvés	116
Az <i>én</i> elmélete	117
Az állítás szintje	118
A tudomány egysége	118
Az érv tartománya	119
A kutatás célja	119
JEGYZETEK	119

■ ÖTÖDIK FEJEZET Az igazolt érv jellege	123
BEVEZETÉS	123
GONDOLATOK AZ IGAZRÓL	124
Fundacionalizmus	125
Pozitivizmus	127
Korrespondencia-elmélet	128
Igazoláselmélet	129
Verifikacionizmus/falszifikacionizmus	133
Instrumentalizmus	135
Konvencionizmus	136
Szociológiai relativizmus	138
Programadó módszeresség	139
Szociológiai determinizmus	140
Hermeneutika	141
Összegzés	143
A TUDÁS TERMÉSZETE	144
Egy felvillanyozó példa	146
Egy másik példa menedzselése	146
Iskolai kábulat	147
Egy tudományos alkalmazás	148
JEGYZETEK	148
■ HATODIK FEJEZET A gyakorlati érv jellege	151
AZ ÉRV STRUKTÚRÁJA	152
Alapok: objektív empirizmus	153
<i>Az axiómákkal kapcsolatos megjegyzések</i>	153
<i>A jellegzetességekkel kapcsolatos megjegyzések</i>	157
Alapok: hermeneutikai empirizmus	158
<i>Az elvekkel kapcsolatos megjegyzések</i>	159
<i>A jellegzetességekkel kapcsolatos megjegyzések</i>	161
Alapok: a kritikai elemzése	163
<i>A kritikai elemzés jellegzetességei</i>	163
<i>Megjegyzések és implikációk</i>	165
Összegzés	166
AZ ÁLLÍTÁS LEHETŐVÉ TÉTELE	167
Autoritás	167
Jelentőség	169
Hangvétel	170
A TUDÁSTERMELÉS GYAKORLATI KÉRDÉSEI	172
Prezentációs formák	172
A szemlézés gyakorlatai	174
<i>Folyóiratok</i>	175
<i>Kongresszusok és konferenciák</i>	176
<i>Könyvek</i>	176
AZ IGAZOLT ÉS A GYAKORLATI ÉRV KÖZÖTTI VISZONY	178
ÖSSZEGZÉS	179
JEGYZETEK	180

TARTALOM	9
■ HETEDIK FEJEZET Az elmélet és a módszer viszonya	183
EMPIRIKUS TÉNY ÉS ELMÉLETI MEGÉRTÉS	184
Egy „válasz” előfeltételezése	185
A tudományos realizmus előfeltevései	186
A normál tudomány előfeltevései	187
A társadalmi gyakorlatok előfeltevései	188
A konvencionizált módszerek előfeltevései	189
ELMÉLET A PARADIGMATIKUS METODIZMUSBAN	190
AZ OBJEKTÍV EMPIRIZMUSRA JELLEMZŐ MÓDSZEREK ISMERETELMÉLETI IGAZOLÁSAI	192
Módszertani gyakorlatok	193
Mérés: materializmus, determinizmus és képviselő a kvantifikációban	194
<i>Különbség</i>	195
<i>Rend</i>	195
<i>Változás</i>	197
<i>Ekvivalencia</i>	198
<i>Összegzés</i>	198
Aggregátumok, helyettesítők és funkcionális ekvivalensek a mintákban	198
Jelentésrealizmus a kérdőíves felmérésekben és interjúkban	200
A dolgokra vonatkozó érv a kísérleti módszerben és a statisztikai elemzésben	201
<i>Statisztika</i>	201
Statisztikai döntési szabályok: a racionalitás és a bizonytalanság kezelése	203
Összegzés	204
A HERMENEUTIKAI EMPIRIZMUSRA JELLEMZŐ MÓDSZEREK	
ISMERETELMÉLETI IGAZOLÁSAI	204
Módszertani gyakorlatok	204
Egzisztencializmus, fenomenológia és empirizmus a résztvevő megfigyelésben és a kulturális elemzésben	206
Az elkötelezettség megbízhatósága: referencialitás és reprezentáció	207
Ágencia: a jelenlevő, az egyedi és a kritikus eset	208
Historicitás, bűnrészesség és transzcendens állítás	209
A kritikai impulzus: utópia, emancipáció és az előnyben részesített lehetséges	211
Összegzés	212
JEGYZETEK	213
■ NYOLCADIK FEJEZET Tudományosság a társadalomban	215
ELMÉLET ÉS KÖVETKEZMÉNYEK	215
Objektivista elméletek	216
Kritikai kultúrakutatás és kritikai elméletek	218
Hermeneutikai elméletek	220
HALLGATÓSÁG ÉS INSTRUMENTALITÁS	223
A diszciplináris instrumentális hallgatósága	224
A professzionális instrumentális hallgatósága	225
A kapcsolt instrumentális hallgatósága	225
Kapcsolt instrumentális és reform: egy személyes nézőpont	225
Társadalmi kapcsolódások a kommunikációban	226
ÖSSZEGZÉS	228
JEGYZETEK	229

■ KILENCEDIK FEJEZET	Kommunikációelméleti elemzés	231
TIZENNYOLC ELMÉLET		233
Leírás és elemzés		233
<i>A kognitív disszonancia elmélete</i>		233
<i>A bizonytalanságsökkentés elmélete</i>		236
<i>A retorikai érzékenység modellje</i>		237
<i>A konstruktivizmus</i>		238
<i>A jelentés összehangolt szabályozása</i>		239
<i>Narratívaelmélet</i>		241
<i>Kultivációs elemzés</i>		242
<i>Használat és szükségletkielégítés</i>		243
<i>A témameghatározás elmélete</i>		244
<i>A hallgatás spirálja</i>		245
<i>Strukturáció és társadalomelmélet</i>		246
<i>Társadalmi cselekvéselmélet</i>		248
Következtetések		249
E SZÖVEGEN TÚL		252
JEGYZETEK		253
■ Glosszárium		255
■ Irodalom		263
■ Név- és tárgymutató		289